

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2010

VI. volební období

153

Návrh

poslanců Bohuslava Sobotky, Václava Votavy, Jiřího Paroubka
a dalších

na vydání

zákona,

**kterým se mění zákon České národní rady č. 586/1992 Sb.,
o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů**

ZÁKON

ze dne2010

kterým se mění zákon České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o daních z příjmů

Čl. I

Zákon České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. 35/1993 Sb., zákona č. 96/1993 Sb., zákona č. 157/1993 Sb., zákona č. 196/1993 Sb., zákona č. 323/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 85/1994 Sb., zákona č. 114/1994 Sb., zákona č. 259/1994 Sb., zákona č. 32/1995 Sb., zákona č. 87/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 149/1995 Sb., zákona č. 248/1995 Sb., zákona č. 316/1996 Sb., zákona č. 18/1997 Sb., zákona č. 151/1997 Sb., zákona č. 209/1997 Sb., zákona č. 210/1997 Sb., zákona č. 227/1997 Sb., zákona č. 111/1998 Sb., zákona č. 149/1998 Sb., zákona č. 168/1998 Sb., zákona č. 333/1998 Sb., zákona č. 63/1999 Sb., zákona č. 129/1999 Sb., zákona č. 144/1999 Sb., zákona č. 170/1999 Sb., zákona č. 225/1999 Sb., nálezu Ústavního soudu vyhlášeného pod č. 3/2000 Sb., zákona č. 17/2000 Sb., zákona č. 27/2000 Sb., zákona č. 72/2000 Sb., zákona č. 100/2000 Sb., zákona č. 103/2000 Sb., zákona č. 121/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 241/2000 Sb., zákona č. 340/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 117/2001 Sb., zákona č. 120/2001 Sb., zákona č. 239/2001 Sb., zákona č. 453/2001 Sb., zákona č. 483/2001 Sb., zákona č. 50/2002 Sb., zákona č. 128/2002 Sb., zákona č. 198/2002 Sb., zákona č. 210/2002 Sb., zákona č. 260/2002 Sb., zákona č. 308/2002 Sb., zákona č. 575/2002 Sb., zákona č. 162/2003 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 438/2003 Sb., zákona č. 19/2004 Sb., zákona č. 47/2004 Sb., zákona č. 49/2004 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 280/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 360/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 628/2004 Sb., zákona č. 669/2004 Sb., zákona č. 676/2004 Sb., zákona č. 179/2005 Sb., zákona č. 217/2005 Sb., zákona č. 342/2005 Sb., zákona č. 357/2005 Sb., zákona č. 441/2005 Sb., zákona č. 530/2005 Sb., zákona č. 545/2005 Sb., zákona č. 552/2005 Sb., zákona č. 56/2006 Sb., zákona č. 57/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 179/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 203/2006 Sb., zákona č. 223/2006 Sb., zákona č. 245/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 267/2006 Sb., zákona č. 29/2007 Sb., zákona č. 67/2007 Sb., zákona č. 159/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 362/2007 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 482/2008 Sb., zákona č. 2/2009 Sb., zákona č. 87/2009 Sb., zákona č. 216/2009 Sb., zákona č. 221/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 289/2009 Sb., zákona č. 303/2009 Sb., zákona č. 304/2009 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb. a zákona č. 199/2010 Sb., se mění takto:

1. § 16 včetně nadpisu zní:

**„§ 16
Sazba daně**

Daň ze základu daně sníženého o nezdanitelnou část základu daně (§ 15) a o odčitatelné položky od základu daně (§ 34) zaokrouhleného na celá sta Kč dolů činí:

Základ daně		Daň	Ze základu přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	1 200 000	15 %	
1 200 000	a více	180 000 Kč + 30 %	1 200 000 Kč.“.

2. V § 38h odstavec 2 zní:

„(2) Záloha ze základu pro výpočet zálohy, zaokrouhleného do 100 Kč na celé koruny nahoru a nad 100 Kč na celé stokoruny nahoru, za kalendářní měsíc činí:

Základ pro výpočet zálohy		Záloha	Ze základu přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	1 200 000	15 %	
1 200 000	a více	180 000 Kč + 30 %	1 200 000 Kč.“.

**Čl. II
Přechodné ustanovení**

Pro daňové povinnosti za léta 1993 až 2011 a zdaňovací období, které započalo v roce 2011, platí dosavadní právní předpisy. Ustanovení zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se použijí poprvé pro zdaňovací období, které započalo v roce 2012.

**ČÁST DRUHÁ
Účinnost**

Čl. III

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2012.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

1) Platný právní stav

Zákonem č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, byla od 1. ledna 2008 zavedena jedna sazba daně z příjmů fyzických osob ve výši 15 % bez ohledu na výši daňového základu poplatníka. Tato tzv. rovná daň odstranila dosavadní systém progresivního zdanění, podle něhož se vzrůstajícím příjmem, resp. daňovým základem, docházelo k vyššímu zdanění v závislosti na stanovených příjmových pásmech. Byl tak opuštěn dávný princip společenské solidarity, zakotvený již v čl. XIII. francouzské Deklarace práv člověka občana („*Pro udržování sil veřejné moci a pro náklady správy je všeobecná daň nezbytností. Musí být rovnoměrně rozvržena na všechny občany s ohledem na jejich majetkové poměry.*“). Princip progresivního zdanění u nás platil nepřetržitě od vzniku Československé republiky. Až do konce roku 1999 bylo v ČR pět daňových pásem, přičemž v nejvyšším z nich byly příjmy přesahující základ daně nad 1 104 000 Kč daněny sazbou 40 %. Do konce roku 2007 byla stanovena čtyři daňová pásma, přičemž ze základu daně do 121 200 Kč byla sazba daně 12 %, ze základu od 121 200 Kč do 218 400 Kč byla sazba 19 %, ze základu od 218 400 Kč do 331 200 Kč byla sazba 25 % a ze základu od 331 200 Kč a více činila sazba 32 %.

Jednotná 15-ti procentní sazba daně, zavedená od 1. 1. 2008, měla být podle původního znění zákona č. 261/2007 Sb. platná pouze pro rok 2008, přičemž od 1. 1. 2009 měla být snížena na 12,5 %. Zákonem č. 2/2009 Sb. však byla sazba 15% zachována i nadále. I tyto náhlé změny ukazují na celkovou nekonceptnost a nepředvídatelnost daňové politiky bývalé vlády M. Topolánka, která s uvedeně daňové úpravy prosadila. Výsledkem tohoto experimentu s tzv. rovnou daní je prohlubování deficitu státního rozpočtu.

2) Hlavní principy navrhované právní úpravy

Předložený návrh zákona navrhuje u daně z příjmů fyzických osob obnovit princip vzestupné (progresivní) sazby daně podle výše základu daně zavedením dalšího daňového pásma pro příjmy přesahující 1,2 mil. Kč ročně. Příjmy nad tuto hranici budou zdaňovány 30% sazbou ze základu daně, přičemž zdanění touto sazbou bude klouzavě progresivní, kdy se vyšší sazba daně bude vztahovat v daném příjmovém pásmu jen na část daňového základu přesahující stanovenou hranici. Cílem opatření je obnovení vyšší účasti nejvyšších příjmových kategorií (s průměrným příjmem 100 000 Kč měsíčně) na výběru daně z příjmů a tím i trvalý pozitivní dopad tohoto opatření na snižování schodku veřejných rozpočtů. Ve srovnání s daňovou progresí platnou u nás do konce roku 2007 jde o opatření, které postihuje jen skupiny poplatníků s vysoce nadprůměrnými příjmy.

3) Zhodnocení dopadů návrhu zákona na veřejné rozpočty

Navržená opatření budou znamenat zvýšení příjmů státního rozpočtu, resp. veřejných rozpočtů vůbec, a to v důsledku zavedení progresivního zdanění u daně z příjmů fyzických

osob prostřednictvím sazby 30 % u daňového základu nad 1,2 mil. Kč ročně - trvale cca o 1,5 mld. Kč ročně. Na příjmy rozpočtů krajů a obcí bude mít navržená novela dopad prostřednictvím rozpočtového určení daní.

4) Soulad navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem, s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, a s právem Evropských společenství

Předkládaný návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Respektuje ústavní normu, podle níž daně lze ukládat jen na základě zákona (čl. 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod). Již Ústavní soud ČSFR, k jehož judikatuře se hlásí i Ústavní soud ČR, stanovil hlediska daňové rovnosti, resp. daňové proporcionality (sp. zn. Pl. ÚS 22/92, č. 11 Sb. u. a n. ÚS ČSFR, str. 37). Uvedl, že „*ani svrchovanost státu nezakládá pro stát možnost ukládání libovolných daní, třeba by se tak stalo na základě zákona ... V oblasti daňové je třeba požadovat, aby zákonodárný orgán podložil svoje rozhodnutí objektivními a racionálními kritérii. V zásadě nelze vyloučit, aby zákonodárce stanovil diferencované daně podle zásady, že výkonnější subjekt bude odvádět vyšší daně. Není však možno postupovat opačně a více zatížit hospodářsky a sociálně slabší subjekty. Je věcí státu, aby v zájmu zajištění svých funkcí rozhodl, že určité skupině poskytne méně výhod než jiné. Ani zde však nesmí postupovat libovolně.*“ Ve srovnání se současnou mírou zdanění fyzických osob prostřednictvím daně z příjmů i se zdaněním těchto osob systémem progresivní sazby této daně, platným do roku 2007, jsou navržená opatření v demokratické společnosti rozumná a přiměřená, nevykazující libovůli a nevyvolávající pro dotčené skupiny osob „škrtící (rdousící) působení“ (srov. nález Ústavního soudu vyhl. pod č. 88/2008 Sb.).

Návrh zákona je v souladu i se závazky České republiky vyplývajícími z mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána. Předkládaný návrh neodporuje ani právu Evropské unie. Problematika výše sazeb daní z příjmů fyzických osob je z hlediska navrhovaných změn v kompetenci členských států. Návrh nediskriminuje občany jiných členských států EU.

Zvláštní část:

K části první (Změna zákona o daních z příjmů)

K čl. I

K bodu 1

U daně z příjmů fyzických osob se obnovuje princip vzestupné (progresivní) sazby daně podle výše základu daně zavedením dalšího daňového pásma pro příjmy přesahující 1,2 mil. Kč ročně. Příjmy nad tuto hranici budou zdaňovány 30% sazbou ze základu daně, přičemž zdanění touto sazbou bude klouzavě progresivní, kdy se vyšší sazba daně bude vztahovat v daném příjmovém pásmu jen na část daňového základu přesahující stanovenou hranici.

K bodu 2

V souvislosti se zavedením další sazby daně z příjmů fyzických osob pro příjmy, resp. daňový základ nad 1,2 mil. Kč (viz bod 1.), se obdobným způsobem upravuje výše měsíčních záloh na tuto daň.

K čl. II

Přechodné ustanovení výslovně uvádí, že navržené změny zákona o daních z příjmů, budou uplatňovány teprve od zdaňovacího období roku 2012. Pro všechna předchozí zdaňovací období, včetně roku 2011, platí dosavadní právní úprava.

K část druhé (čl. III)

Účinnost návrhu zákona se vzhledem k legislativním lhůtám navrhuje k 1. lednu 2012.

V Praze dne 26. října 2010

Bohuslav Sobotka, v. r.
Václav Votava, v. r.
Jiří Paroubek, v. r.
Ladislav Šinčl, v. r.
Alfréd Michalík, v. r.
Jaroslav Vandas, v. r.
Josef Smýkal, v. r.
Miroslav Váňa, v. r.
Václav Neubauer, v. r.
Jan Chvojka, v. r.
Roman Váňa, v. r.
Jiří Zemánek, v. r.
Jiří Krátký, v. r.
Vlasta Bohdalová, v. r.
Pavel Holík, v. r.
Václav Zemek, v. r.
David Rath, v. r.
Pavel Ploc, v. r.
Ladislav Velebný, v. r.
Adam Rykala, v. r.
Dana Váhalová, v. r.
Antonín Sed'a, v. r.
Miroslava Strnadlová, v. r.

Martin Pecina, v. r.
Josef Novotný, v. r.
Milada Emmerová, v. r.
Jan Látka, v. r.
Josef Tancoš, v. r.
Vladimíra Lesenská, v. r.
Jiří Petrů, v. r.
Ivan Ohlídal, v. r.
Roman Sklenák, v. r.
Jiří Koskuba, v. r.
Lubomír Zaorálek, v. r.
Cyril Zapletal, v. r.
Jaroslav Krákora, v. r.
Vítězslav Jandák, v. r.
Jaroslav Foldyna, v. r.
Jan Babor, v. r.
Milan Urban, v. r.
Pavel Antonín, v. r.
Karel Černý, v. r.
František Bublan, v. r.
Stanislav Křeček, v. r.
Robin Böhnisch, v. r.

**Platná znění měněných ustanovení zákona ČNR č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů,
s vyznačením navrhovaných změn**

~~§ 16~~
~~Sazba daně~~

~~Daň ze základu daně sníženého o nezdanitelnou část základu daně (§ 15) a o odčitatelné položky od základu daně (§ 34) zaokrouhleného na celá sta Kč dolů činí 15 %.~~

§ 16
Sazba daně

Daň ze základu daně sníženého o nezdanitelnou část základu daně (§ 15) a o odčitatelné položky od základu daně (§ 34) zaokrouhleného na celá sta Kč dolů činí:

Základ daně		Daň	Ze základu přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	1 200 000	15 %	
1 200 000	a více	180 000 Kč + 30 %	1 200 000 Kč.

§ 38h

Volbírání a placení záloh na daň a daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků

(1) Plátce daně vypočte zálohu z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků (dále jen „záloha“) ze základu pro výpočet zálohy. Základem pro výpočet zálohy je úhrn příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků zúčtovaný nebo vyplacený poplatníkovi za kalendářní měsíc nebo za zdaňovací období, vyjma příjmů zdanitelných daní volbíranou srážkou sazbou daně podle § 36 a příjmů, které nejsou předmětem daně

- snížený o částky, které jsou od daně osvobozeny, a
- zvýšený o povinné pojistné.

~~(2) Záloha ze základu pro výpočet zálohy, zaokrouhleného do 100 Kč na celé koruny nahoru a nad 100 Kč na celé stokoruny nahoru, za kalendářní měsíc činí 15 %.~~

(2) Záloha ze základu pro výpočet zálohy, zaokrouhleného do 100 Kč na celé koruny nahoru a nad 100 Kč na celé stokoruny nahoru, za kalendářní měsíc činí:

Základ pro výpočet zálohy		Záloha	Ze základu přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	1 200 000	15 %	
1 200 000	a více	180 000 Kč + 30 %	1 200 000 Kč.

(3) Zálohy vypočtené podle odstavce 2 nebo 5 se zaokrouhlují na celé koruny nahoru.

(4) Zálohu vypočtenou podle odstavců 2 a 3 plátce daně, u kterého poplatník podepsal na příslušné zdaňovací období prohlášení podle § 38k odst. 4, nejprve sníží o prokázanou částku měsíční slevy na dani podle § 35ba a následně o prokázanou částku měsíčního daňového zvýhodnění (dále jen „záloha po slevě“).

(5) Plátce daně, u kterého poplatník nepodepsal na příslušné zdaňovací období prohlášení k dani podle § 38k odst. 4, vypočte zálohu podle odstavců 1 a 2, pokud nejde o příjmy zdaněné daní vybíranou srážkou sazbou daně podle § 36 odst. 2 nebo § 36 odst. 1 písm. a). U poplatníka, který u plátce nepodepsal prohlášení k dani podle § 38k odst. 4, se při výpočtu zálohy nepřihlédne k měsíční slevě na dani podle § 35ba a k měsíčnímu daňovému zvýhodnění.

(6) K prokázaným nezdanitelným částkám ze základu daně podle § 15 a ke slevě na dani podle § 35ba odst. 1 písm. b) přihlédne plátce daně za podmínek stanovených v § 38k odst. 5 až při ročním zúčtování záloh a daňového zvýhodnění za zdaňovací období.

(7) Plátce daně srazí zálohu při výplatě nebo připsání příjmů ze závislé činnosti a z funkčních požitků (dále jen „mzda“) poplatníkovi k dobru bez ohledu na to, za kterou dobu se mzda vyplácí. Provádí-li plátce zúčtování mezd měsíčně nebo pravidelně za delší časové období, srazí zálohu při zúčtování mzdy. Mzdy plynoucí do konce ledna za uplynulé zdaňovací období se zahrnují do základu pro výpočet zálohy v tomto období.

(8) Plátce daně, který vyplácí ve zdaňovacím období poplatníkovi mzdu najednou za více kalendářních měsíců téhož zdaňovacího období, vypočte zálohu tak, jako by byla vyplacena v jednotlivých měsících, je-li tento způsob výpočtu zálohy pro poplatníka výhodnější a neuplatnil-li poplatník ve zdaňovacím období u plátce daně dosud měsíční daňové zvýhodnění podle § 35d odst. 2. Při použití tohoto způsobu nelze použít zdanění podle § 6 odst. 4.

(9) Nepožádá-li poplatník o roční zúčtování záloh a daňového zvýhodnění, je sraženými zálohami ze mzdy jeho daňová povinnost splněna, pokud není povinen podat přiznání podle § 38g.

(10) Plátce odvede úhrn sražených záloh nebo úhrn částek, které měly být jako zálohy na daň srazeny, nejpozději do 20. dne kalendářního měsíce, v němž povinnost srazit zálohy vznikla. Z příjmů vyplacených poplatníkovi prostřednictvím osoby se sídlem nebo bydlištěm v zahraničí (§ 6 odst. 2) odvede plátce úhrn částek, které měly být jako zálohy na daň srazeny, nejpozději do 20. dne po uplynutí kalendářního měsíce, v němž o závazku účtuje v souladu s platnými účetními předpisy. Správce daně může stanovit lhůtu pro odvod záloh jinak, lhůta však nesmí přesáhnout poslední den kalendářního měsíce, v němž povinnost srazit zálohy vznikla.

(11) Plátce nemá povinnost srazet zálohy na daň podle předchozích odstavců v případě, že mzda jde k tíži stále provozovny poplatníka uvedeného v § 2 odst. 2 a v § 17 odst. 3 umístěné v zahraničí.

(12) Správce daně může na žádost plátce zrušit povinnost srazet zálohy na daň podle předchozích odstavců z příjmů ze závislé činnosti vykonávané v zahraničí.

(13) U poplatníka uvedeného v § 2 odst. 3 se při stanovení záloh nepřihlédne ke slevě na dani podle § 35ba odst. 1 písm. b) až e) ani k daňovému zvýhodnění.

(14) Dojde-li u poplatníka ke vzniku samostatného základu daně pro zdanění podle § 6 odst. 4 a současně ke vzniku základu pro výpočet zálohy na daň, zvýší se při dosažení maximálního vyměřovacího základu pojistného podle zákona o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, nebo zákona o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění²¹⁾, o povinné pojistné nejdříve základ pro výpočet zálohy na daň.

(15) Pokud dochází ke srážce záloh nebo daně podle zvláštní sazby z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků v organizační jednotce plátce daně, je tato organizační jednotka plátcovou pokladnou^{39g)}, jestliže jsou v této organizační jednotce k dispozici doklady nezbytné pro provedení srážky záloh nebo daně a její kontrolu. Povinnost plátce daně vypočítat zálohu nebo daň podle zvláštní sazby u poplatníka z úhrnu jeho příjmů ze závislé činnosti anebo z funkčních požitků za kalendářní měsíc tím ale zůstává zachována. Je-li k tomu příslušných více plátcových pokladen nebo mzdových účtáren téhož plátce daně, zdaněním příjmů poplatníka pověří plátce daně jednu z nich, a jedná-li se o poplatníka, který má u plátce daně na zdaňovací období podepsané prohlášení k dani podle § 38k odst. 4, pověří plátce daně zdaněním příjmů mzdovou účtárnu, u níž má poplatník toto prohlášení k dani podepsáno.

21) Zákon ČNR č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon ČNR č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

39g) § 21 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád.